

۴

خزندگان ایران

با محوریت گونه‌های
نسبتاً فراوان، بومزاد و در معرض تهدید

اثرهای فهمی
(به کوشش ناهید احمدی)

ویراستاران علمی
باربد صفایی مهر و
هانیه غفاری

۲۱۷۸۹.۹

کتاب‌های
نردبان
شرکت
انتشارات
فنی ایران

سرشناسه
عنوان و نام پدیدآور
مشخصات نشر
مشخصات ظاهری
فروست
شابک
عنوان دیگر
موضوع
شناسه افزوده
شناسه افزوده
شناسه افزوده
رده‌بندی کنگره
رده‌بندی دیویی
شماره کتابشناسی ملی

فهمی، هادی، ۱۳۵۹-۱۳۹۶.
خزندگان ایران: با محوریت گونه‌های نسبتاً فراوان. بومزاد، تهدید شده / اثر هادی فهمی؛ به کوشش ناهید احمدی؛ ویراستاران علمی بارید صفایی مهر و هانی غفاری
تهران: شرکت انتشارات فنی ایران، کتاب‌های نردبان، ۱۴۰۰.
[۱۵۱]ص. مصور (رنگی). ۳۰×۲۳/۵ س. م.
زیست ایران: ۴.
978-600-477-515-1
با محوریت گونه‌های نسبتاً فراوان. بومزاد، تهدید شده.
خزندگان -- ادبیات کودکان و نوجوانان
احمدی، ناهید، ۱۳۵۹-
صفایی مهر، بارید، ۱۳۶۰-، ویراستار
غفاری، هانی، ویراستار
QL۶۴۴/۲
[ج] ۵۹۷/۹
۷۵۱۲۷۴۵

خزندگان ایران (با محوریت گونه‌های نسبتاً فراوان، بومزاد، تهدید شده، و شاخص)

نردبان سبز- حفظ محیط زیست ۵۴۲ | زیست ایران ۴ | کد کتاب ۱۶۰۰
پژوهشگر، نگارنده، عکاس اصلی هادی فهمی (محمد هادی فهمی هتازی)
همکار نگارنده و تهیه نقشه‌ها ناهید احمدی
ویراستاران علمی بارید صفایی مهر و هانی غفاری
عکاسان همکار (به ترتیب تعداد عکس) علیرضا شهرداری، بارید صفایی مهر، پرهام بیهقی
نسخه پرداز مسعود رزدام
مدیر هنری و طراح یونینفرم کیانوش غریب‌پور
صفحه‌آرا کیانوش غریب‌پور، با همکاری مهدیه روستایی و الناز حکم‌آبادی
مدیر تولید سمیه نوری | اجرای جلد حامد زاهد | مسئول کنترل فنی سمیرا صفائی اصل
ناظر فنی چاپ جعفر اسدی
چاپ اول ۱۴۰۰، ۱۰۰۰ نسخه | چاپ اختر شمال

حقوق چاپ و نشر این اثر متعلق به شرکت انتشارات فنی ایران است.

میرعماد، شماره ۲۴، تهران ۱۵۸۷۷۳۶۵۱۱

۸۸۵۰۵۵

entesharat.com

info@entesharat.com

nardebanbooks

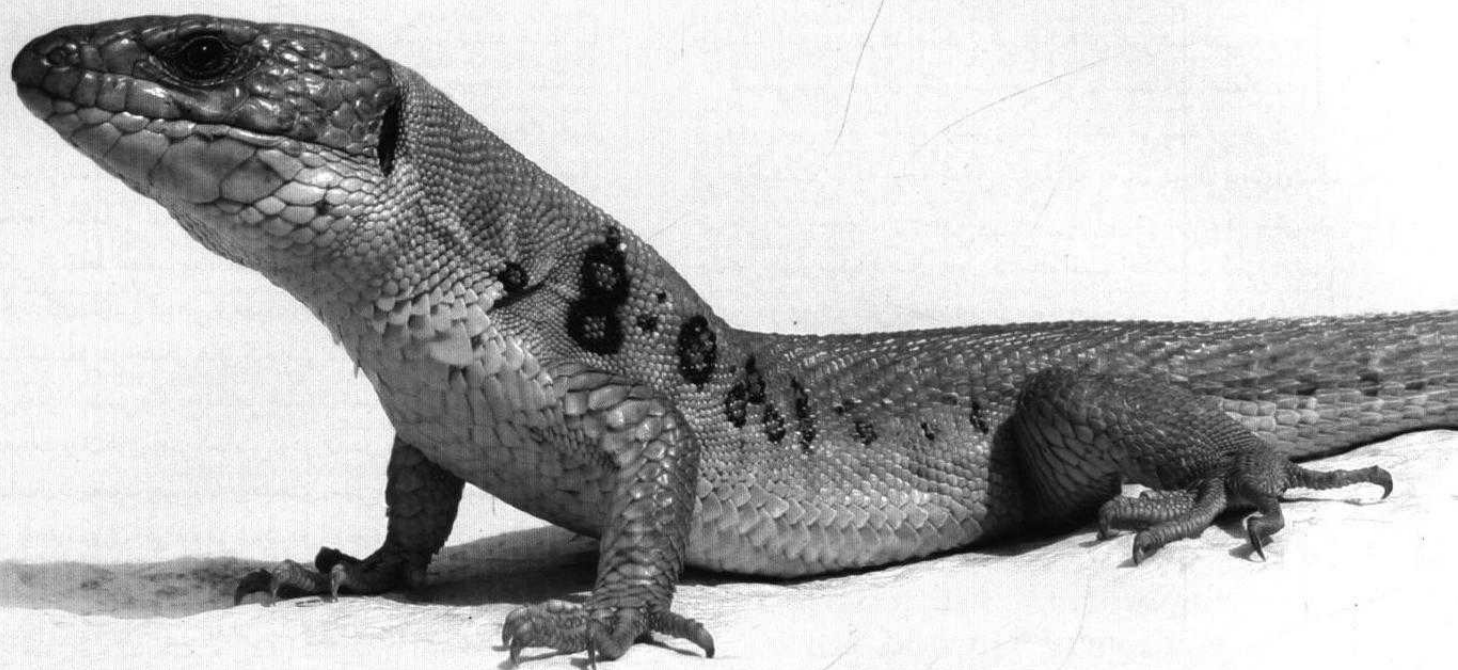
@nardebanbooks

کاغذ این کتاب از
جنگل‌های صنعتی
مدیریت شده
تهیه شده است.

فهرست

آگامای صخره‌ای قفقازی	۸۸	درباره هادی فهمی	۶
آگامای سروزغی تورانی خراسانی	۹۰	تاریخچه چاپ کتاب	۸
آگامای سروزغی خاکستری	۹۲	مقدمه	۱۱
آگامای زمینی چابک	۹۴	تاریخچه تکامل خزندگان	۱۲
		راهنمای استفاده از کتاب	۲۳
راسته: پولک داران، زیر راسته: کرم سوسمارها	۹۷		
کرم سوسمار زارودنی	۹۹	راسته: پولک داران، زیر راسته: مارمولک‌ها (سوسمارها)	۲۹
		گکوی عنکبوتی ایرانی	۳۰
راسته: پولک داران، زیر راسته مارها	۱۰۱	گکوی انگشت برگه ورنر	۳۲
مار کرمی شکل اوراسیا	۱۰۲	گکوی زگیل دار بلوچی	۳۴
مار آلو سر	۱۰۴	گکوی انگشت خمیده دم زیر	۳۶
مار پلنگی	۱۰۶	گکوی خال پلنگی غربی	۳۸
مار چلیپر	۱۰۸	گکوی خانگی شکم زرد	۴۰
شترمار	۱۱۰	گکوی کوتوله لطیفی	۴۲
افعی جعفری	۱۱۲	گکوی سنگلاخ بلانفرد	۴۴
افعی حفره دار قفقازی	۱۱۴	گکوی کرگدنی میزون	۴۶
گرزه مار (افعی گره)	۱۱۶	گکوی انگشت شانه ای دوریا	۴۸
افعی لطیفی (دماوندی)	۱۱۸	گکوی انگشت نازک خزری	۵۰
افعی شاخدار ایرانی	۱۲۰	گکوی دم پخ کایزرلینگ	۵۲
افعی پلنگی (ببرمار)	۱۲۲	لوس مار	۵۴
کفچه مار (کبری)	۱۲۴	کلمره	۵۶
تیرمار	۱۲۶	لاسترای سنگی دفیلیپی (لاسترای البرزی)	۵۸
		سوسمار خال دار زاگرس (لاسترای زاگرسی)	۶۰
راسته: کروکدیل ها	۱۲۹	ارمیاس سیستان	۶۲
تمساح پوزه کوتاه (تالابی)	۱۳۰	ارمیاس لاله زار	۶۴
		ارمیاس ایرانی	۶۶
راسته: لاک پشت ها	۱۳۳	سوسمار انگشت شانه ای ریز پولک	۶۸
لاک پشت پوزه عقابی	۱۳۴	سوسمار مار چشم	۷۰
لاک پشت سبز	۱۳۶	سوسمار دم دراز ایرانی	۷۳
لاک پشت مهمیزدار	۱۳۹	سوسمار خار دم ایرانی	۷۴
		بز مچه بیابانی	۷۶
واژه نامه توصیفی	۱۴۰	اسکینک مار چشم آسیایی	۷۸
منابع	۱۴۲	اسکینک اشنایدر	۸۰
فهرست عکس ها	۱۴۶	اسکینک علفزار جنوبی	۸۲
نمایه	۱۴۷	اسکینک مار شکل پاکوتاه	۸۴
		آگامای صخره ای پولک درشت	۸۶

مقدمه

در این بخش ضمن بررسی مختصری از تاریخچه شکل‌گیری خزندگان و تکامل آن‌ها از گذشته‌های دور تا به امروز، ویژگی‌های زیستی و مشخصات فیزیولوژیک آن‌ها نیز ارائه شده و در ادامه مهم‌ترین ویژگی‌های رفتاری خزندگان بیان می‌شود. سپس اصلی‌ترین راسته‌ها و زیرراسته‌های موجود در ایران معرفی می‌شود و در انتها جایگاه آن‌ها در تاریخ و اساطیر بشری مورد بررسی قرار می‌گیرد.